

TRÒ NG VĂN H C DALAT-

N A CH CŨNG LÀ TH Y

(Kính trò ng nh th y cô Ch Bá Anh,
Hi u trò ng trò ng Văn H c Dalat)

Lên 6 tu i, tôi h c l p năm trò ng ti u h c Tr n Bình Tr ng. T nhà ch b ằng qua con đ i nh n m gi a đ trò ng Tr n Nh t Du t và Yagút là đ n trò ng. H c sinh ch h c 1 bu i nên bu i chi u tôi qua nhà bác T Cúp n m sau l ng nhà, h c v i b n Mai Th Ph ng và đ c anh Long cháu bác kèm thêm.

Năm 1964, tôi lên l p nh t B do cô Bùi Th Ninh h ng đ n. Cu i năm, h c sinh ph i qua k thi trung h c đ nh t c p đ đ c vào trò ng n Trung H c Bùi Th Xuân. Vào trò ng công không ph i đ ng ti n h c còn là m t ni m h ănh đ i n nên đ ch c ch n anh Long đ n tôi và b n Ph ng lên trò ng Văn H c đ xin h c luy n thi.

Th đó Dalat là trung tâm văn hóa h n là du l ch. Ngoài 2 trò ng công l p l n là Bùi Th Xuân, Tr n H ng Đ o còn có nhi u trò ng Pháp dành cho gi i th ng l u t kh p mi n Nam v h c nh 'Grand Lycee', Couvent des oiseaux. Adran...nh ng trò ng t th c có ti ng: Trí Đ c c a nhà th ch ánh tòa n m trên đ ng nhà Chung, B Đ thu c chùa Linh s n trên đ ng Võ Tánh, Tân Sanh dành cho ng i Hoa, Cam Ly cu i đ ng Tr n Bình Tr ng đ y riêng ng i dân

thầy thi u s, ngoài có truyện Vi t Anh và Văn Học ...

Truyện Văn Học n m đ u đ ng Hoàng Di u, trên s n đ i Quan Thu , đ i di n v i căn nhà “B y Gian” n i ti ng v i con ma cây mít và quán mì qu ng. Nói h i dài dòng đ bi t vào th p niên 60 c a th k tr c, xóm Lò G ch, truyện Văn Học thân thu c v i c dân ó nh nhà ông Võ Đình Dung n m ch ch bên c nh, hay bác Viên Cò cách đó m y căn, ho c ông Tôn Cao trên đ i Quan Thu phía sau.

T nhà, tôi ch đi ch ng 20 mét đ n đ ng Hoàng Di u r trái đi thêm ch ng 200 mét t i truyện. Tôi nh y lóc cóc lên h n 60 b c c p đ n d y nhà làm l p h c bên c nh ngôi bi t th l n là n i c a nhà th y Hi u truyện. L p luy n thi c a tôi có ch ng h n 20 h c sinh, g m 2 d y l p và m t chi c bàn dành cho th y Tr n B t.

Th y Tr n B t đ y chúng tôi môn qu c văn và toán m c dù k thi có môn Khoa S Đ a. Th y nói gi ng B c, gi ng bài r t hay. Th y truy n cho tôi ni m yêu thích môn văn, th y cho chúng tôi chép nh ng đ n văn hay, ý đ p vào cu n s và khuy n khích đ c sách. Quy n sách n m lòng c a tôi lúc b y gi là “ D i mái h c đ ng” do Hà Mai Anh đ ch. Khi thi đ bài t bu i t p th d c, tôi t c nh m t b n tay b li t đu trên sàn ngang nh v y mà tôi đ v i th h ng 8 trên g n 300 h c sinh.

Th y Hi u Truyện Ch Bá Anh cao dong d ng, th nh tho ng ghé qua l p, vui v và th ng k o cho h c sinh gi i. Cô Hi u Truyện, nhà th Vi Khuê, tr ng tr o, l ch thi p là đ ng s và b n th c a ba tôi, cô yêu hoa cúc nên ch n màu vàng làm đ ng ph c cho n sinh. Th y cô có 4 ng i con nh h n tôi vài tu i, các b n y cùng tên Anh ch khác ch lót mà cũng đ nh : Nh t, Nh , Tam, T và đ c chú Thanh tài x đ a đón đi h c.

Khi vào trung h c, trong th i gian dài tôi không có đ p leo lên b c c p cao, nh ng m i l n đi h c tôi nhìn ngôi truyện th p thoáng khi mùa đông cây qu đ i m c vàng c ph n đ i phía truyện

Anh em chúng tôi đông, con gái h c Bùi Th Xuân, con trai h c Tr n H ng Đ o, 1 đ a vào K Thu t la San , 4 đ a nh h c Trung Tâm Giáo D c Hùng V ng và L c, đ a em th 6 h c truyện Văn Học t l p đ th t đ n năm 1975. Sau t t M u Thân, em Toàn m t cha ph i lên Dalat n ng nấu và đ c ba tôi xin vào đó h c.

Truyện Văn Học mà các lớp đầu THPT đầu tiên lớp đầu T. Riêng đó như lớp thì từ lớp đầu Tam đầu tiên lớp đầu Nhất có đó cả ba bạn A (sinh vật), B (toán lý hóa) và C (Văn văn, sinh ngữ.) Thầy Chỗ Bá Anh mà tôi nhớ giáo sư danh tiếng tiếng dạy học ở Saigon học tôi nhớ tiếng thành khác. Mất s là giáo viên văn hóa tôi truyện Võ B. Quốc Gia Dalat.

Mặc dù là truyện thầy học như người quy khe khe không kém truyện công Thầy Hi u truyện dạy g n như cũng rất nghiêm: học sinh truyện học sinh hay phạm lỗi lu t b thầy cho ăn roi mây. Thầy như rất rõ tiếng học sinh cả mình nên đang lái xe thầy thầy học sinh nào đi lang thang truyện học, vào quán bia, thầy ngừng xe, chờ chờ truyện cho máy roi roi b t v lớp học. Học sinh nam theo thầy trang đầu tóc dài, thầy gọi lên văn phòng, cầm cái kéo s n mất đầu truyện cho v nhà cắt ngắn. Truyện còn có phần thầy khuy n khích học sinh giỏi hay truyện lớp học sinh khó khăn.

Truyện Văn Học đó cả nhớ người biết đầu tiên khi mà lớp luyện thi Tú Tài I và II. do thầy Phạm Kế Viêm và Thân Truyện Bình đầu nhớ. Hai thầy dạy truyện Võ B. Quốc Gia nên thầy lên lớp trong bộ quân phục oai hùng và hào hoa, khi nhớ người học sinh ngữ ngữ n. Thầy Viêm dạy môn toán, thầy v hình học không gian trên bảng rất đẹp. hai tay có thể v 2 vòng tròn chính xác. Thầy Bình dạy lý hóa. Anh Văn, chị Mai Trang và các bạn cả học đầu học luyện thi ở đây. Chị Mai Trang viết chữ đẹp, trình bày v không chệ vào đâu, đó cả thầy Viêm m n cuốn t p để làm tài liệu.

Năm tôi học thi tú tài 1, tôi từ tôi căn phòng học năm nào, phòng chỉ có bàn cho học sinh, giáo sư dạy dạy đầu n h t t r i v. Tôi cả tìm thầy B t như thầy có từ v truyện Văn Khoa, là ngôi truyện thầy hai cả thầy Chỗ Bá Anh ở t n Chi lăng. Học sinh lớp luyện thi đa phần từ truyện Truyện Hoàng Đ o, Bùi Thỗ Xuân. Tôi cùng bạn Qua, H n h đi s m ch n bàn đầu học đầu kh i ph i đi ngang như dây bàn dài toàn con trai. Hai năm luyện thi ở truyện Văn Học đó tôi nhớ người kể nhớ m b i đây là lớp mà nam n đó cả học chung. Dù không có đẹp t p xúc như chúng tôi cũng biết sau lớp mình nhớ người bạn nam học rất giỏi.

Lớp luyện thi có kết quả rất cao tuy nhiên danh tiếng tôi thu c v truyện g c. nên khi cầm m n h b n g trong tay, chúng tôi hạnh đầu n mình là con cháu Bùi Thỗ Xuân quên truyện truyện Văn Học góp s c vào rất nhớ.

Sau năm 75, ngôi truyện đó cả chia cho như ngữ ngữ i ở ngoài kia vào, ngữ n đó s t b n g v i m t

đường và trở thành dãy nhà phố cao tầng, chừa lại con đường cũ cao ráo. Thầy cô lên học trò tan tác khắp nơi.

Hơn 40 năm sau, bắt chợt tôi gặp vợ sếp trở về ngôi chùa Mẹ Thiến năm ngoi vi Phan Rang, thầy nhớ lại những ngày đi học:

-Tôi là Phan Rang, vì ham học muốn thi trường, tôi trở lên Dalat. Chùa Lâm Tì Ni tên Đức Nhà Bò, và đi học trường Văn Học.

-Ôi. Con trường thầy tu Phật thì học trường Bồ Đề chứ.

-À, Vì sao tôi là thầy tu mà lại không học trường Bồ Đề mà lại học Văn Học. Ồ, thì lúc đó, chùa thì xa trường Bồ Đề, mà trường Văn Học cho học không lấy tiền. Tôi nhớ năm này.

Thầy lại cười:

-Mặt sáng thế hai, giờ chào cả, thầy Hiếu trường nói: học sinh nào học giỏi hơn con tôi và học sinh nào phát hiện tôi thuê giáo sư kèm riêng cho con, tôi miễn học phí. Câu nói này làm động lòng cho tôi gắng học hơn. Đó là kỳ niệm đi theo năm tháng trong tôi. Tôi nghĩ nghĩ ta làm được thì mình sẽ làm được và học được.

Mặt chỗ cũng là thầy, nhà chỗ cũng là thầy, những người học sinh học luyện thi năm nào vẫn nhớ những người học trên ngôi trường cao năm đầu trường Hoàng Diệu, trên sân đình Quan Thu, đình diên vĩ căn nhà “Bảy Gian” nơi tiếng vĩ con ma cây mít và món mì quăng. Nhớ thầy Hiếu trường dáng cao dong dỏng, cô Hiếu trường lịch thiệp và 4 người con học giỏi cùng tên Anh.

Tháng 10/2018

Phạm Mai Hoàng

